

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Освітня програма	26909 Географія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	106 Географія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	26909
Назва ОП	Географія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	106 Географія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Пасько Володимир Феодосійович, Лисенко Наталія Володимирівна, Кирильчук Андрій Андрійович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	23.02.2021 р. – 25.02.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://office.naqa.gov.ua/v1/form-se/3149/view>

Програма візиту експертної групи <https://office.naqa.gov.ua/1b0cd135-c55c-4e9b-b733-5c777b92e066>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ЕГ встановлено, що цілі освітньо-професійної програми (далі - ОПП) «Географія» у відповідності до якої здійснюється підготовка здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти є чіткими та відповідають задекларованій стратегії розвитку Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Зміст і структура ОПП є логічними і послідовними, відповідають вимогам Закону України «Про вищу освіту». Зміст ОПП відповідає інтересам здобувачів та містить всі необхідні освітні та наукові компоненти для повноцінної підготовки фахівців географів. Збалансоване поєднання освітньої і наукової складових дозволяють здобути необхідні компетентності з обраної спеціалізації, зокрема теоретичні і практичні знання і вміння для дослідження соціоприродних систем та їхніх змін. Освітньо-наукова програма забезпечує процес формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, форми і методи навчання базуються на врахуванні студентоцентрованого підходу і принципів академічної свободи. Освітньо-науковий процес забезпечують науково-педагогічні працівники відповідної освіти і високої кваліфікації, які успішно поєднують навчально-викладацьку і науково-дослідницьку роботу. У ЗВО послідовно дотримуються принципів і вимог академічної доброчесності. Забезпечення матеріально-технічними ресурсами знаходиться на належному рівні. Всі види освітньо-наукової діяльності регламентовані внутрішніми нормативними документами. Правила прийому на навчання є чіткими, зрозумілими. В Університеті відсутні ознаки дискримінації за будь-якою ознакою.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Мета ОПП повністю узгоджується з місією та стратегією Університету. При перегляді і оновленні ОПП враховано галузевий та регіональний контекст і частково потреби вітчизняного та світового ринку праці. Зміст і структура ОПП є логічними і послідовними, відповідають вимогам Закону України «Про вищу освіту». ОПП «Географія» передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами ВО навчальних дисциплін у обсязі 38%, а також набуття здобувачами ВО соціальних навичок (soft skills). Форми і методи навчання базуються на врахуванні студентоцентрованого підходу й принципах академічної свободи. Існує позитивна практика популяризації академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників (далі - НПП), що забезпечують ОПП. Всі види освітньо-наукової діяльності регламентовані внутрішніми нормативними документами. Наявна прозора публічна процедура конкурсного добору НПП з урахуванням їх кваліфікації та професіоналізму. Університет забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів ВО до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів ВО, які навчаються за ОПП. Позитивною практикою ЗВО є поєднання фундаментальної географічної підготовки та актуальних освітніх технологій викладання фахових дисциплін. Функціонують загальнонавчальні наукові та науково-педагогічні школи із багаторічними традиціями фізико-географічних, економіко-географічних, палеогеографічних, агрометеорологічних, кліматологічних, метеорологічних, геоекологічних досліджень теоретичного та прикладного спрямування. Створено умови для введення здобувачів у міжнародний науково-освітній простір, функціонують програми міжнародної мобільності, здобувачі беруть участь в наукових конференціях та науково-дослідних проєктах. НПП бере участь у науково-технічних темах та міжнародних дослідницьких проєктах, результати виконання яких публікуються як у фахових виданнях України, так і за кордоном. Університет забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності НПП та здобувачів, проводить заходи щодо популяризації доброчесності та унеможливлення здійснення науково-педагогічної діяльності особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Під час акредитаційної експертизи ОПП виявлено наявність деяких слабких сторін та запропоновано рекомендації, практичне застосування яких дозволить удосконалити якість освіти за даною ОПП. Слабкі сторони: 1) Незважаючи на те, що структурно-логічна схема ОП є досить детальною та в цілому відображає взаємозв'язок та порядок вивчення ОК програми, вважаємо, що не достатньо обґрунтованою є наявність в переліку дисципліни за вибором ОК «Демократія: від теорії до практики», а також вивчення дисципліни «Техніко-економічні основи виробництва» (ВБ 33) у 8 семестрі, оскільки вона є базовою і повинна вивчатись в I чи II семестрі; 2) Зміст та структура ОПП практично не оновлювались впродовж її функціонування 2017-2020 рр.; 3) Незначна участь здобувачів вищої освіти у програмах академічної мобільності та у закордонних наукових конференціях, наукових проєктах, грантах для молодих вчених; 4) В редакції 2020 р. ОП відсутні чіткі вимоги до виконання кваліфікаційних робіт бакалавра та не зазначено перевірку яких програмних результатів навчання забезпечує захист кваліфікаційної роботи бакалавра; 5) Недостатнє залучення навчально-наукових стачіонарів і Центрів колективного використання обладнання для здійснення навчального процесу на ОП «Географія» та проведення наукових досліджень. Рекомендації: • Обґрунтувати рекомендований у ОПП перелік вибіркового дисциплін, зокрема: «Демократія: від теорії до практики», а також вивчення дисципліни «Техніко-економічні основи виробництва»; • Обов'язково увести до переліку освітніх компонентів англійської мови дисципліни фахового спрямування; • Розробити і затвердити вимоги до виконання кваліфікаційної роботи бакалавра та окреслити, які ПРН забезпечує захист кваліфікаційної роботи бакалавра. • Посилити роботу по залученню здобувачів ВО до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а також запровадити систему дистанційного опитування для випускників та роботодавців щодо внесення змін та пропозицій по ОПП; • Подати у репозиторії інформації стосовно силабусів освітніх компонентів ОПП та удосконалити «навігацію» їх пошуку; • Продовжити залучення професіоналів-практиків до викладання на ОПП на регулярній основі, а також співпрацю з роботодавцями стосовно працевлаштування

здобувачів вищої освіти • Налагодити комунікацію із здобувачами щодо популяризації програм академічної мобільності, які діють у ЗВО та посилити роботу щодо реалізації академічної мобільності серед здобувачів ВО даної ОПП; • Активізувати участь здобувачів ВО у міжнародних наукових проектах, наукових фахових асоціаціях та товариствах, закордонних наукових конференціях; • Підвищити активність НПП та здобувачів щодо опублікування своїх праць у виданнях індексованих у наукометричних базах Scopus та Web of Science за рахунок створення мотиваційного фонду. • Посилити роль навчальних лабораторій (палеогеографічної, ґрунтово-геохімічної) у підготовці здобувачів ВО за даною програмою та розмістити відповідну інформацію на сайті факультету.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі та мета ОПП чітко сформульовані та відповідають місії та стратегії ЧНУ імені Юрія Федьковича, що спрямовані на підготовку висококваліфікованого, конкурентоздатного фахівця у межах спеціальності 106 “Географія” - бакалавра. Вони визначені у Стратегічному плані розвитку Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на 2019-2026 рр. і Статуті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (<https://drive.google.com/file/d/oB1ffApaX3KANThWYkpqR3FMNkRXVVMxRlZZcz1d2ZVdEZZ/view>); (<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnVm9xSzJHdW1X3BVdTRSMWoxUj1Nb1dRYzFr/view>) та відповідають основним завданням реформування вищої школи, досягнення найвищих світових стандартів, а також тенденціям розвитку спеціальності та ринку праці. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича – провідний ЗВО у системі вищої географічної освіти України. Географічна наука та освіта у ЧНУ імені Юрія Федьковича розвиваються вже упродовж 145 років. В Університеті сформовано потужні наукові і науково-педагогічні школи у поєднанні з новітніми інноваційними трендами, що сприяє підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 106 “Географія”. ОПП “Географія” передбачає забезпечення підготовки фахівців зі здатністю розв’язувати складні спеціалізовані завдання географії та прикладні проблеми у професійній діяльності з використанням сучасного теоретико-методологічного апарату досліджень. На зустрічах з адміністрацією ЗВО встановлено, що освітня і наукова політика Університету загалом і географічного факультету зокрема, формується з урахуванням рекомендацій і потреб усіх стейкхолдерів.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

На зустрічі зі здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 1-4 го курсів нами з’ясовано, що при формуванні цілей та програмних результатів навчання ОПП передусім враховувалися позиції здобувачів вищої освіти. Позитивною практикою ЗВО є право вносити консолідовані пропозиції щодо оновлення змісту освітніх програм органами студентського самоврядування, зокрема представниками студентського парламенту географічного факультету, що регламентується Положенням про розроблення та реалізацію освітніх програм (затверджене Вченою радою ЧНУ ім. Ю. Федьковича від 27.04.2020 року, протокол №4). Більшість отриманих рекомендацій стосувалися розширення можливостей індивідуальної траєкторії здобувачів вищої освіти та підсилення блоку суспільно-географічних дисциплін і регіонального спрямування, дисциплінами, що відповідають сучасним тенденціям спеціальності та ринку праці (<https://drive.google.com/file/d/1r7A-mTZWxuF1al3tbM3BQ5FqFCQzRhpC/view>). Для розробки ОПП “Географія” була створена робоча група (https://drive.google.com/file/d/15wTehBHDfDimWar1pAkIAT_cUrovxXCL/view) до якої увійшли провідні викладачі географічного факультету, які мають багаторічний досвід викладацької діяльності та науково-дослідної роботи. З метою приведення програми до введеного у дію Стандарту вищої освіти за спеціальністю “Географія” групою забезпечення були внесені зміни в освітньо-професійну програму відповідно до наказу № 373 від 23.12.2020 р. Як наслідок змінено перелік та зміст обов’язкових та вибіркових дисциплін, необхідних для отримання фаху. Зокрема здобувачі запропонували розширити перелік вибіркових дисциплін та ввести вибіркову дисципліну “Глобальні кліматичні зміни” (http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/106/vutiagu%20z%20zasidannia%20rob_grupu.pdf). ОПП “Географія” направлялась на вивчення до ПрАТ “Геотехнічний інститут”, у Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, зокрема Національний природний парк “Дністровський каньйон” та Національний природний парк “Вижницький” і були отримані позитивні рецензії від начальника Чернівецької філії ПрАТ “Геотехнічний інститут” Василя Полевського, заступника директора-головного природознавця НПП “Дністровський каньйон” Володимира Чубатого, в.о. директора НПП “Вижницький” Віталія Стратія. Під час зустрічі

у фокус-групі роботодавці також зазначили про наявність діючого зв'язку із ЗВО та врахування їх пропозицій при обговоренні та перегляді ОПП (завідувач сектору гідрологічних спостережень Чернівецького обласного центру з гідрометеорології Настюк М.Г.). Отже, існує взаємодія між потенційними роботодавцями та географічним факультетом, що оптимізує розуміння цілей та змісту ОПП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Найвище прогнозоване зростання на ринку праці України до 2025 року спостерігається серед професіоналів у галузі природничих наук, економіки, права і гуманітарних наук до 6,3%. Власне це і визначає необхідність підготовки фахівців з компетентностями за ОПП, зокрема: забезпечення комплексного вирішення проблем територій із високим рівнем природного різноманіття та природозаповідання, управління специфічними суспільно-географічними процесами у прикордонній частині України, проведення моніторингу та запобігання розвитку несприятливих природних явищ особливо у гірській та передгірській частинах регіону тощо. Регіональний компонент при формуванні цілей та програмних результатів ОП враховувався на основі «Стратегії розвитку Чернівецької області на період до 2027 року», де пріоритетними напрямками є досягнення цілей пов'язаних зі сталим розвитком сільського господарства, просторовим плануванням та розвитком інфраструктури, туризму, створення комфортних та безпечних умов проживання тощо (<https://bukoda.gov.ua/uploads/editor/bukoda.gov.ua/%D1%81%D1%82%D1%80%Do%Bo%D1%82%Do%B5%Do%B3%D1%96%D1%8F%202027/Strategia-Chernivetska-2027.pdf>). Галузевий контекст програми відзначали академічний персонал та роботодавці при зустрічі. На думку ЕГ заявлена ОП зорієнтована на загальнодержавний контекст і враховує регіональний контекст. Участь ЧНУ імені Юрія Федьковича в проектах «Erasmus Mundus», «Tempus», «Erasmus+», «DAAD» дали можливість отримати та врахувати досвід іноземних педагогів при розробці ОП і в подальшому ЗВО планує також продовжувати співпрацю в рамках міжнародних проектів. При формуванні цілей та ПРН в ОПП було враховано досвід аналогічної програми Одеського національного університету імені І.І. Мечникова та закордонних університетів, зокрема, Вроцлавського природничого університету та Університету Марії Кюрі-Складовської (Польща), Університету Бабеш-Боляй (Румунія). Відтак, цілі ОПП та ПРН корелюють з результатами європейських бакалаврських програм у таких пріоритетних напрямках: • володіння всебічними знаннями щодо функціонування географічного середовища; • вміння проводити вимірювання та спостереження за елементами географічного середовища з використанням професійного обладнання та програмного забезпечення; • здатності аналізувати та інтерпретувати природні, економічні та соціальні явища, а також оцінювати явища та процеси, що відбуваються в географічному просторі.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти (далі - ВО) за спеціальністю 106 - Географія на час створення та введення у дію ОПП (наказ ректора ЧНУ від 03.02.2017 р.) був відсутній. У процесі розробки ОПП проектна група керувалася вимогами Національної рамки кваліфікацій, а також нормативними документами ЧНУ імені Юрія Федьковича. Стандарт вищої освіти за спеціальністю затверджений і введений у дію наказом Міністерства і освіти України від 16.06.2020 р. №805. ОПП була суттєво оновлена і доповнена (наказ ректора ЧНУ від 23.12.2020 р. №373) на основі Стандарту вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 10- Природничі науки за спеціальністю 106 Географія України. У відповідності зі Стандартом у змінений ОПП 2020 року дотримані всі вимоги до освітньої програми. Передусім, обсяг кредитів ЄКТС становить 240, уточнено об'єкти предметної області, які водночас є об'єктами вивчення нормативних базових професійних дисциплін (природно- та суспільно-географічні комплекси, їх складові у взаємозв'язку, просторові процеси й форми територіальної організації), приведено у відповідність ціль навчання за стандартом, додано форми атестації здобувачів ВО, зокрема кваліфікаційну роботу та атестаційний іспит, загальні і фахові компетентності повністю забезпечені обов'язковими освітніми компонентами, нормативний зміст підготовки здобувачів ВО відповідає ПРН.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильними сторонами ОПП є чітко сформовані цілі та завдання та врахування галузевого аспекту. З метою врахування тенденцій розвитку спеціальності робочою групою було вивчено досвід підготовки бакалаврів у вітчизняних та закордонних університетах, використано власний багаторічний досвід викладання географічних дисциплін та виконання наукових досліджень. У ЧНУ функціонують визнані високопрофесійні науково-педагогічні школи, що забезпечують виконання наукових досліджень та підготовку наукових кадрів на високому рівні.

Позитивною практикою ЗВО є право вносити консолідовані пропозиції щодо змісту освітніх програм органами студентського самоврядування, зокрема студентського парламенту географічного факультету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкими сторонами ОПП є те, що цілі та ПРН ОПП не оновлювалися відносно тривалий період 2017-2020 рр., що не сприяло цілеспрямованій підготовці здобувачів ВО у тренді галузевих і регіональних потреб, що у свою чергу звузило можливості працевлаштування майбутніх випускників. Після оновлення ОПП у 2020 р. рекомендуємо дотримуватися задекларованих пріоритетів підготовки здобувачів в галузевому і регіональному контекстах.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Загалом ОП відповідає якісним характеристикам за Критерієм 1: цілі ОП та ПРН після перегляду і оновлення ОПП «Географія» визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. Виявлені недоліки не є суттєвими та не впливають на якість освітньої програми, оскільки вони можуть бути виправлені до наступної акредитації ОП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) становить 240 кредитів та відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти для спеціальності 106 Географія першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 10 – Природничі науки, затвердженого і введеного в дію наказом Міністерства освіти та науки України від 16 червня 2020 року № 805.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП має досить чітку структуру. В оновленій редакції ОП 2020 р. вона містить 179 кредитів ЄКТС обов'язкових компонент та 61 кредит ЄКТС вибіркового компонент (що затверджені рішенням вченої ради ЧНУ від 21 грудня 2020 року, протокол №12). Структурно-логічна схема ОП є досить детальною та в цілому відображає взаємозв'язок та порядок вивчення освітніх компонент програми. Не обґрунтованою є лише наявність в переліку дисципліни за вибором ОК «Демократія: від теорії до практики», а також вивчення дисципліни «Техніко-економічні основи виробництва» (ВБ 33) у 8 семестрі, оскільки вона є базовою і повинна вивчатись в I чи II семестрі. Варто також зазначити, що кількість та обсяг дисципліни з вибіркового компонент ОП переважно в однаковій мірі відображають складові сучасної географії. У цілому, набір обов'язкових компонент освітньої програми дозволяє досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст освітньої програми, перелік освітніх компонентів а також результатів навчання відповідає предметній області спеціальності 106 Географія для першого (бакалаврського) рівня. Програмні результати навчання забезпечуються освітніми компонентами, які охоплюють практично всі розділи сучасної географії та включені до обов'язкової складової ОП. Під час онлайн зустрічей у фокус-групах було виявлено, акцентування уваги на багатопрофільності

спеціальності, що поєднує в собі освітні компоненти природничого, суспільного спрямування та компоненти, що забезпечують пізнання і розуміння геопросторової організації.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Експертна група встановила, що індивідуальна освітня траєкторія на ОП реалізується відповідно до затверджених положень, зокрема, «Положення про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/1x419wQ3yhhBioazmcm_xUod7zrSsdCVN/view); «Положення про індивідуальний графік навчання студентів у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1UVHo4luHNTjxKIoRWq6w2IJRSVSl9SXq/view>). Формування вибіркового компонент здійснюється відповідно до «Положення про порядок реалізації студентами Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича права на вільний вибір навчальних дисциплін» (<https://drive.google.com/file/d/18ToSVjeAfalvJrEnY189vLEUAFS9HKFD/view>). З метою покращення процедури інформування та розширення можливостей для індивідуальної траєкторії студента в ЗВО створений Каталог загальноуніверситетських вибіркового дисциплін (<http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/1/nakaz%20139%20katalog%20vubirkovux%20zagalnouniversutetskux%20oduscuplin.pdf>). На вибіркові компоненти в діючій ОП 2017 р. виділено 91 кредит ЄКТС, що складає 38% від загального обсягу підготовки. Здобувачі вищої освіти мають можливість на сайті ознайомитися із переліком дисциплін, блоками вибору та силабусами, які пропонуються випусковими кафедрами факультету (http://www.geoukr.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/04disciplines/10geo_bak). Окрім того викладачі на перших заняттях знайомлять студентів із силабусами дисциплін, що було підтверджено під час бесід у фокус-групах. У ЗВО встановлена модель вибору дисциплін за переліками, яка не дозволяє у повній мірі реалізувати право вільного вибору освітніх компонент для здобувача вищої освіти. Про це свідчать результати опитування студентів ОП. 49% опитаних студентів вважають, що на ОП частково реалізовано право вільного вибору курсів. У діючому навчальному плані 2017 р. має місце обмеження кількості вибіркового дисциплін - в семестр студент обирає дві дисципліни із запропонованого переліку – по одній з кожного циклу підготовки. В оновленій ОП 2020 р., яка буде запроваджена в навчальний процес з 1 вересня 2021 р розширено перелік дисциплін вільного вибору, що охоплює всі основні складові предметної сфери географії. Не до кінця врегульовано і прозорою є процедура формування груп спеціалізації та прикріплення здобувачів до випускових кафедр. На онлайн зустрічах у фокус-групах ЕГ не отримала чіткої відповіді на запитання, лише зазначалося що групи спеціалізації визначаються після II курсу за темами обраних курсових робіт, а блоки вибіркового дисциплін до уваги не беруться. Під час онлайн зустрічей у фокус-групах здобувачами підтверджено можливість вільного вибору місця проведення практик, вибору теми та керівника курсової роботи. Окрім вибіркового дисциплін, під час бесіди зі здобувачами освіти, була отримана інформація про те, що студенти також можуть вільно обирати теми наукових досліджень.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

На ОП Географія організація практик здійснюється відповідно до «Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/1x419wQ3yhhBioazmcm_xUod7zrSsdCVN/view). Практична підготовка за ОП передбачає проведення навчальних та виробничих практики на які відведено 18 кредитів ЄКТС. З метою інформування здобувачів про мету, завдання та особливості організації і проведення практик розроблена Наскрізна програма практик за спеціальністю 106 Географія (<http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/106/prakt/naskrizna%20programapraktyk%20106%20geografia.pdf>). В II та IV семестрі здобувачі проходять навчальні спеціалізовані (топографічну, геологічну, ґрунтознавчу, гідрологічну, економіко-географічну, метеорологічну, біогеографічну, ландшафтознавчу та геоморфологічну) практики та закріплюються загальногеографічними комплексними практиками. Спеціалізовані практики проходять в місті Чернівці та Чернівецькій області. Загальногеографічні практики є міжзональними та проходять у вигляді оглядових маршрутів (Чернівці-Вінниця-Умань-Завалля-Одеса- Білгород-Дністровський-Вилкове-Ізмаїл; Чернівці- Івано-Франківськ-Львів- Шацьк-Ковель- Луцьк-Тернопіль-Чернівці). Метою практики є вивчення зонально-провінційної структурної організації географічного середовища України та окремих його геокомпонентів (геологічної будови, рельєфу, клімату, гідрологічних умов, ґрунтового покриву, рослинних формацій, ландшафтів). Виробничу практику зі спеціальності в V семестрі (3 тижні) та VII семестрі (4 тижні) студенти проходять на підприємствах, організаціях та установах Чернівців та Чернівецької області, де закріплюють теоретичні знання, шляхом відпрацювання набутих умінь і практичних навичок в професійній діяльності. На запит експертної групи було надано договори/угоди про співпрацю, приклади звітів та щоденників навчальних і виробничих практик (<https://drive.google.com/drive/folders/1sfJ2Fz2Bli53Yqkzd76n7GHu9ttFA-11?usp=sharing>). Під час спілкування зі студентами було встановлено, що вони беруть активну участь у формуванні маршрутів та завдань навчальних практик, місць проходження виробничих практик.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Експертна група під час онлайн спілкування у фокус-групах зі здобувачами вищої освіти та НПП встановила, що набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок відбувається через отримання загальних компетентностей в рамках вивчення відповідних дисциплін циклів загальної і професійної підготовки: Актуальні питання історії України, Філософія, Загальна психологія, Основи географічного менеджменту і маркетингу, Суспільна географія, Геоєкологія, Основи моніторингу та Географічне прогнозування. Під час проходження практик та виконання курсових робіт студенти здобувають такі соціальні навички: робота в команді, здатність комунікувати у соціальному і професійному середовищі, покращення соціальних компетенцій (soft skills), використання на практиці умінь планування, самоорганізації. Під час зустрічі з роботодавцями виявлено, що вони в цілому задоволені набутими здобувачами вищої освіти соціальними навичками.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Затвердженого професійного стандарту наразі немає.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання, що підтверджується аналізом навчального плану. Аналіз навчального плану показав, що при його формуванні дотримано вимоги «Положення про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/1x419wQ3yhhBioazmcm_xUod7zrSsdCVN/view). Навчальний план ОП Географія розроблено і затверджено в 2017р. (http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/navch_plany/nav.plan_106_geog_2017.pdf). На сайті географічного факультету оприлюднено лише навчальний план денної форми навчання. Загальне навантаження за ОП становить 7200 год. (240 кредитів ЄКТС), з яких на аудиторну роботу припадає 2607 годин (86,9 кредитів ЄКТС або 36,2% від загальної кількості годин). На самостійну роботу студента відведено 3873 годин (129,1 кредити ЄКТС), що становить 53,8% від загального навантаження. 720 годин (24 кредити ЄКТС, або 10% від загального навантаження) - індивідуальна робота під керівництвом викладача (курсів роботи, практики). Навантаження в розрізі дисциплін розподілене рівномірно - від 3-6 кредитів для дисциплін що викладаються в одному семестрі, до 8 кредитів для двосеместрових дисциплін. Аудиторні заняття з дисциплін професійної підготовки становлять 35-50% від загального обсягу кожної дисципліни. В ОП недостатньо обґрунтовано яким чином встановлюється кількість контактних годин по кожному освітньому компоненту (від 8 до 16 годин в одному кредиті ЄКТС). Щотижневе аудиторне навантаження – 21-25 годин, що унеможливує перевантаження здобувачів. Кількість контрольних заходів (заліків, іспитів) у семестрі знаходиться в межах допустимих визначених норм.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Відповідно до відомостей самооцінки за дуальною формою освіти підготовка здобувачів на ОП не здійснюється. На зустрічі із адміністрацією ЗВО було зазначено, що вже розроблено і затверджено Положення про впровадження елементів дуальної форми навчання в освітній процес Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (https://drive.google.com/file/d/1_cEMtri8-6HmaoEaQTfQXpRtz_gCgxa2/view), а географічний факультет є одним із перших хто запровадив елементи дуальної освіти на ОП Туризм (<http://www.geotour.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/09studtovar>).

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Зміст ОП в повній мірі відповідає предметній області спеціальності 106 Географія. Високий рівень поінформованості здобувачів вищої освіти щодо вільного вибору навчальних дисциплін. Належне методичне та організаційне забезпечення проведення навчальних та виробничих практик. Чітке дотримання законодавства, щодо обсягу ОП, розподілу на обов'язкові та вибіркові компоненти, щотижневого аудиторного навантаження, кількості контрольних заходів на семестр.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Рекомендуємо розглянути доцільність включення до переліку дисциплін вільного вибору навчальної дисципліни «Демократія: від теорії до практики», а вивчення дисципліни «Техніко-економічні основи виробництва» перенести на II семестр. Процедура вільного вибору навчальних дисциплін є складною та включає 6 окремих етапів. Рекомендувати спростити процедуру вільного вибору навчальних дисциплін, шляхом формування індивідуальних навчальних планів здобувачів вищої освіти ОП з використанням автоматизованої електронної системи. Недостатньо обґрунтовано процедуру вибору груп спеціалізацій та прикріплення студентів до випускових кафедр. Рекомендуємо розробити процедуру формування груп спеціалізацій виходячи з професійних та наукових вподобань здобувачів вищої освіти ОП Географія. Рекомендувати розширити географію навчальних та виробничих практик, враховуючи специфіку прикордонного положення Чернівецької області. Рекомендуємо активізувати інформаційну та організаційну діяльність серед роботодавців, з метою запровадження практики дуальної освіти на ОП Географія.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП в цілому відповідає якісним характеристикам за Критерієм 2: зміст освітньої програми відповідає предметній області спеціальності 106 Географія; структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії; обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання. Зафіксовані недоліки провадження освітньої діяльності за ОП не є суттєвими та не впливають на якість освітньої програми, оскільки вони можуть бути виправлені до наступної акредитації ОП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання до Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та розміщені на сайті університету у вільному доступі для потенційних вступників (http://vstup.chnu.edu.ua/?page_id=80).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Відповідно до Правил прийому на навчання до Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича для здобуття ступеня бакалавра за ОП «Географія» приймаються особи з повною загальною середньою освітою та з сертифікатами ЗНО (Українська мова; Географія; Історія України, або математика, або біологія, або іноземна мова, або фізика, або хімія). Правила прийому на навчання до Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича враховують особливості самої програми. Відповідно Додатку 6 до Правил прийому спеціальність 106 «Географія» входить до переліку спеціальностей, яким надається особлива підтримка (згідно з пунктами 3.3, 6.4 та 11.3) http://vstup.chnu.edu.ua/?page_id=80.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності регулюються Положенням про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення, переведення, надання академічної відпустки здобувачам вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (https://drive.google.com/file/d/1mcLJ7gatWo5UkfZeUJLJ1EL8W_2vWtzx/view) та Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (<https://drive.google.com/file/d/1qldRrM9nI2Hs23dnCYhH2vtYw3ho6eRe/view>). Відповідні правила та положення, що регламентують цю процедуру є чіткими та зрозумілими та знаходяться у вільному доступі на сайті університету. Під

час зустрічі, здобувачі вищої освіти підтвердили, що обізнані щодо можливості здобуття освітніх компетентностей в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності. Випадків визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності на ОП «Географія» до дати проведення акредитації не було. Проте в рамках угод про співробітництво між університетами в 2017 році здобувачі вищої освіти 4 курсу географічного факультету, напрямку «Географія» Крислата Ганна та Остапчук Анастасія проходили навчання в Поморській академії м. Слупськ (Польща) (<https://drive.google.com/drive/folders/1GuvjNBimAoekmVjk1DdK5PinBjoxgsIp>). У 2018 році Шевчук Оксана, студентка 3 курсу географічного факультету, напрямку «Географія» навчалася в Поморській академії м. Слупськ (Польща) (<https://drive.google.com/drive/folders/1GuvjNBimAoekmVjk1DdK5PinBjoxgsIp>). У 2018-2019 рр. проходив навчання у Лодзькому університеті, Польща студент 4 курсу географічного факультету, напрямку «Географія» Євдокименко Владислав (<https://drive.google.com/drive/folders/1GuvjNBimAoekmVjk1DdK5PinBjoxgsIp>).

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюються Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (<https://drive.google.com/file/d/1o0CFtXHLrgqS-T43aFun6blUvZO7Zozi/view>). Це положення регламентує порядок та процедури визнання результатів неформальної освіти. Здобувачі вищої освіти отримують інформацію про можливість визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті під час зустрічей з кураторами та представниками студентського парламенту. Правила є чіткими та зрозумілими, здобувачі вищої освіти знають про можливість визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що було підтверджено під час зустрічі. Під час проведення акредитаційної експертизи випадків зарахування результатів неформальної освіти не виявлено, такого досвіду на ОП «Географія» не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Наявність чітких і зрозумілих правил для вступу на навчання, які враховують особливості ОП та не містять дискримінаційних положень, розміщені у вільному доступі на сайті університету. Наявність публічного доступу до документів університету, що регулюють доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності. У Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича розроблено та функціонують усі положення, які забезпечують навчальний процес та є у вільному доступі на сайті. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, та є доступними для всіх учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Враховуючи відсутність випадків зарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті серед здобувачів вищої освіти за ОП «Географія», рекомендуємо запровадити та втілити у практику визнання цих результатів навчання. Враховуючи, що випадків визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО безпосередньо на ОП «Географія» за звітний період не було, рекомендуємо посилити роботу щодо реалізації академічної мобільності серед здобувачів вищої освіти даної ОП, в тому числі міжнародної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Правила прийому на навчання за ОП «Географія» є чіткими та зрозумілими, враховують особливості самої ОП, не містять дискримінаційних положень, оприлюднені на сайті ЗВО. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності. Також чіткими та зрозумілими є правила визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті. Однак випадків зарахування цих результатів за ОП «Географія» не було. Суттєвих недоліків під час проведення акредитації не було виявлено. Експертна група дійшла висновку, що загалом ОП «Географія» відповідає рівню «В» за критерієм 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

На основі аналізу ОП, відомостей самооцінювання та роботи у фокус-групах ЕГ виявила, що форми, методи навчання та викладання здійснюються відповідно до «Положенням про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWyTRXbI5-Gg/view). Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти встановлено, що форми та методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу. За результатами бесід та проведених ЗВО опитувань визначено, що більшість здобувачів задоволені методами, формами навчання і викладання, які використовують викладачі ОП (<http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/1/oputyvannia%20wodo%20iakosti%20zadovolnosti%20osvitnim%20procesom.pdf>). За інформацією студентів, отриманою під час зустрічей, принципи академічної свободи підтримуються всіма НПП. Здобувачі вищої освіти мають право вільно обирати окрім вибіркового дисциплін чи тем курсових робіт і власну освітню траєкторію, зокрема приймають участь у формуванні маршрутів навчальних практик. На ОП застосовується цікава практика застосування таких форм викладання як бінарні лекції (викладач проводить лекційне заняття спільно із запрошеним фахівцем-практиком) та польові семінари (проведення занять безпосередньо на географічних об'єктах які вивчаються). У зв'язку із запровадженням карантинних обмежень в 2020 р. в ЗВО використовується дистанційна форма навчання через систему електронного навчання на платформі Moodle (<https://moodle.chnu.edu.ua/course/index.php?categoryid=9>). Лекційні заняття також проводяться із використанням платформи Google Meet. Викладачі на ОП вільні у виборі форм та методів навчання і викладання. НПП розроблені авторські робочі навчальні програми та силабуси ОК, які постійно оновлюються на основі врахування потреб та пропозицій здобувачів освіти. Кафедрою фізичної географії, геоморфології та палеогеографії розроблено і запущено навчальний YouTube-канал з короткими відео лекціями до освітніх компонент ОП. В робочих навчальних програмах дисциплін відсутні матриця забезпечення ПРН відповідними компонентами ОП та матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми, що не дозволяє підтвердити відповідність форм та методів навчання програмним результатам окремо по кожному освітньому компоненту (http://geo.chnu.edu.ua/?page=ua/051specialties/20_106geo/b30work_prog; <http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/07abit/01edprg>). Зазначено що в освітньому процесі використовуються онлайн-платформи (Coursera, EdEra, Prometheus, Udemy). Але вони не можуть бути визнані як окремі форми навчання і використовуються лише для неформальної освіти.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Експертною групою встановлено, що інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWyTRXbI5-Gg/view) своєчасно надається усім учасникам освітнього процесу, шляхом розміщення їх опису в робочих програмах дисциплін, силабусах, які оприлюднено на сайті факультет. Під час онлайн зустрічі у фокус-групі здобувачі освіти підтвердили, що вони мають змогу отримувати необхідну інформацію щодо окремих ОК від викладача відповідної дисципліни під час першого заняття. Відповідно до затвердженої ОП Географія та її навчального плану, робочі навчальні програми дисциплін та усі силабуси обов'язкових і вибіркового освітніх компонентів ОП розміщені на сайті факультету (http://geo.chnu.edu.ua/?page=ua/051specialties/20_106geo/b30work_prog; http://geo.chnu.edu.ua/?page=ua/051specialties/20_106geo/b40syllabus) та на платформі електронного навчання (<https://moodle.chnu.edu.ua/>) з вільним доступ до них. Силабуси окремих навчальних дисциплін потребують доопрацювання, зокрема, уточнення кількості кредитів, розподілу годин на лекційні, лабораторні, самостійні роботи у розрізі змістовних модулів і тем, ПРН які розкривають дані навчальні дисципліни.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

В результаті експертизи ОП ЕГ встановила, що ЗВО забезпечує належний рівень поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП Географія. Викладачі та здобувачі ОП можуть на власний вибір реалізувати свої наукові інтереси. На факультеті щорічно проводиться студентська науково-практична конференція на якій здобувачі освіти ОП презентують результати власних наукових досліджень (<http://geo.chnu.edu.ua/?or=debug&page=ua/06stud/03zbirnyk>). Кафедрою фізичної географії, геоморфології та палеогеографії у вересні 2018 року проведено другу міжнародну наукову конференцію «Рельєф і клімат», на якій мали змогу представити свої наукові доробки як науково-педагогічні працівники, так і здобувачі освіти ОП Географія ([http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/1/konfer/konfer_2018/mater.2%20omignarodn.konf%20\(26-28.09.2018\).pdf](http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/1/konfer/konfer_2018/mater.2%20omignarodn.konf%20(26-28.09.2018).pdf)). Студенти ОП є активними учасниками круглих столів, семінарів, тренінгів (<http://www.ecogeo.cv.ua/перемога-у-дебатному->

турнір). При випускових кафедрах що забезпечують ОП, функціонують студентські наукові гуртки. Здобувачі ОП є призерами і переможцями Всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт з географії. Так в 2020 р. диплом I ступеня отримав студент ОП Географія Колосівський Назар. Студентом ОП Кваснецьким Владиславом створено онлайн карту «Промислові об'єкти Чернівецької області». У ЗВО реалізуються заходи стимулювання наукової діяльності у формі додаткових рейтингових балів за наукові публікації студентів та преміювання переможців і призерів Всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт. За результатами онлайн зустрічей ЕГ у фокус-групах встановлено що на ОП Географія активно популяризується спільна наукова діяльність здобувачів і НПП, яка реалізується через публікацію наукових статей.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

За результатами проведення акредитаційної експертизи ОП ЕГ встановлено, що усі викладачі постійно оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі власних наукових досягнень і сучасних практик. Документально підтверджено оновлення викладачами освітніх компонентів, зокрема надано протоколи засідань кафедр (https://drive.google.com/drive/folders/1yD-KtmSxU2rOtCotCuEGa-wE1sp_9mX) на яких розглядалися ці питання та сертифікати участі викладачів у наукових конференціях, міжнародних проєктах (<https://drive.google.com/drive/folders/1U6GvyziBqwFyhMhLVzNkal3VuwTfjhHv>). Так, за результатами участі професора Рідуша Б.Т. у міжнародному науковому проєкті «Снігові лавини в Румунських та Українських Східних Карпатах» оновлено зміст теми «Схили, схиліви процеси» з курсу «Геоморфологія». Результати докторської дисертації доц. Кирилюка С.М. сприяли додаванню до освітньої компоненти «Фізична географія материків й океанів» нових тем «Глобальні природні системи та їх вплив на розвиток фізико-географічних країн» та «Глобальні геосистеми світу». Науково-педагогічні працівники активно публікують результати своїх наукових досліджень не лише у фахових виданнях України, а і у виданнях які індексуються у міжнародних наукометричних базах. Аналіз публікацій показав, що вони тісно пов'язані з темами наукових досліджень викладачів та в більшості корелюються з дисциплінами які викладаються (https://drive.google.com/file/d/1knYSFnFm3UbCO276orO_vwVyX3Ssga4r/view).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Експертна група на основі аналізу відомостей самооцінки та проведення онлайн зустрічей у фокус-групах встановила, що навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією ЗВО регулюються Стратегічним планом розвитку Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на 2019-2026 роки (<https://drive.google.com/file/d/oB1ffAraX3KANTThWYkprqR3FMNkRXVVMxRlZZczl1d2ZVdEZZ/view>) та Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (<https://drive.google.com/file/d/1qldRrM9nI2Hs23dnCYhN2vtYw3h0beRe/view>). Викладачі та здобувачі освіти ОП мають можливість проходити стажування та підвищення кваліфікації у провідних європейських закладах вищої освіти. ЗВО підписана 191 угода про співпрацю із іноземними університетами-партнерами. Відповідно до укладених угод викладачі проходили міжнародне стажування чи підвищували свою кваліфікацію за кордоном, що підтверджено відповідними сертифікатами (<https://drive.google.com/drive/folders/1hY33LjGPVWlXhaiDCTdtko2ACHiN9TuP6>). Підтверджуючих документів щодо участі здобувачів ОП у програмах академічної мобільності, надано не було, а під час роботи у фокус-групах студенти поінформували, що така практика на ОП Географія можлива та підтримується ЗВО, але у зв'язку із карантинними обмеженнями на даний час тимчасово не здійснюється. Викладачі є активними учасниками міжнародних наукових проєктів. Так проф. Б.Т. Рідуш та доц. Д.І. Холявчук беруть участь у реалізації тристороннього міжнародного наукового проєкту АСТIVNEIGE «Снігові лавини в Румунських та Українських Східних Карпатах» спільному з Університетом Бабеш-Боліай (м. Клуж-Напока, Румунія). Професор кафедри економічної географії та екологічного менеджменту В. П. Руденко та аспірантка А. Пирогівська отримали грант Альбертського університету (м. Едмонтон, Канада) на суспільно-географічне дослідження праць академіка Аркадія Жуковського. Здобувачі освіти є членами Європейської асоціації географів (EGEA).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Повне дотримання положень студентоцентрованого підходу. Позитивними практиками ОП є проведення бінарних лекцій, польових семінарів, розробка та просування навчального YouTube-каналу. Залучення здобувачів освіти до здійснення наукових досліджень через діяльність студентських наукових гуртків. Використання сучасних практик для оновлення змісту освітніх компонентів програми. Поєднання навчання та наукових досліджень з впровадженням результатів науково-дослідної роботи викладачів та студентів в освітній процес. Активна участь викладачів у міжнародних наукових, дослідницьких проєктах та грантових програмах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Недостатня участь здобувачів освіти ОП у програмах міжнародної та внутрішньої академічної мобільності. Відсутність інформації про залучення навчальних лабораторій до здійснення навчального процесу на ОП Географія на відповідних інформаційних ресурсах факультету. Рекомендації: доцільно активізувати участь у програмах академічної мобільності здобувачів освіти; заохочувати здобувачів освіти до участі у наукових проєктах, грантах для молодих вчених за даною спеціальністю; посилити практику проведення онлайн-семінарів чи будь-яких інших форм співпраці з закордонними науковцями та практиками із залученням їх до освітнього процесу на даній ОП; відобразити роль навчальних лабораторій (палеогеографічної, ґрунтово-геохімічної) з їх лабораторною базою у підготовці здобувачів освіти за даною програмою, розмістити відповідну інформацію на сайті факультету.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Форми і методи навчання і викладання за ОП в цілому сприяють досягненню заявлених у програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають положенням студентоцентрованому підходу та загалом відповідають Критерію 4. Інформація про цілі, зміст та програмні результати навчання надається здобувачам вищої освіти завчасно. Відбувається активне поєднання навчання та наукових досліджень з впровадженням результатів науково-дослідної роботи викладачів та студентів в освітній процес. Зафіксовані недоліки не є суттєвими, не впливають на якість освітньої програми та можуть бути усунуті за короткий термін до наступної акредитації ОП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Експертною групою встановлено, що форми і методи контрольних заходів та критерії оцінювання у межах освітніх компонентів ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання. Відповідно до «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<http://collegechnu.cv.ua/pages/files/5624673a2bff/Положення%20про%20контроль%202020.pdf>) формами проведення контрольних заходів визначено: поточний, зокрема модульний, що відображено у модульних відомостях, та підсумковий (семестровий) контроль. Форми поточного і модульного контролю визначає кафедра та НПП, а підсумковий – у формі заліку, диференційованого заліку, екзамену, регламентовані відповідними положеннями ЗВО. Ознайомившись з документами та спілкування зі здобувачами вищої освіти та НПП, експертна група пересвідчилась в наявності контрольних заходів та критеріїв оцінювання за всіма освітніми компонентами ОП. Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання з кожної дисципліни міститься у робочих програмах дисциплін та силабусах, що є доступними для здобувачів вищої освіти та розміщуються на офіційному сайті географічного факультету на початку навчального року (http://geo.chnu.edu.ua/?page=ua/051specialties/20_106geo/b40syllabus). Також НПП ознайомлюють здобувачів освіти зі змістом, структурою, формами контролю, системою оцінювання по кожній навчальній дисципліні перед початком її викладання. Не зовсім чітко прописано процедуру модульного контролю та не встановлено чи мають модульні контрольні роботи тематичне спрямування.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

На час запровадження ОП в навчальний процес в 2017 р. Стандарт вищої освіти відсутній. В оновленій ОП, що буде введена в дію з 1 вересня 2021 р. відповідно до Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 10 Природничі науки за спеціальністю 106 Географія (Наказ МОН України від 16.06.2020 № 805), передбачена атестація здобувачів вищої освіти освітнього рівня бакалавр, яка здійснюється у формі атестаційного іспиту з географії та публічного захисту кваліфікаційної роботи (з урахуванням всіх вимог щодо оформлення та проведення публічного захисту). В редакції 2020 р. ОП відсутні чіткі вимоги до виконання кваліфікаційних робіт бакалавра та не зазначено перевірку яких програмних результатів навчання забезпечує захист кваліфікаційної

роботи бакалавра. Гарантом освітньої програми під час онлайн зустрічі з ЕГ підтверджено, що на даний час робочою групою здійснюється розробка вимог до оформлення та виконання кваліфікаційних робіт бакалавра на ОП Географія.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів регулюється наступними документами: «Положенням про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWuTRXbI5-Gg/view), «Положенням про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<http://collegechnu.cv.ua/pages/files/5624673a2bff/Положення%20про%20контроль%202020.pdf>), «Положенням про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/16FPnHMJXd2al362HvDwmvoZ5uEih42ks/view>), робочими навчальними програмами дисциплін, силубусами, що розміщені у вільному доступі. Серед форм проведення контрольних заходів визначають усне фронтальне опитування, модульні роботи, заліки та екзамени, а також виступи на семінарах, виконання лабораторних і практичних робіт, оцінювання якості індивідуальних завдань та самостійної роботи, письмові аналітичні завдання, презентації. Із запровадженням системи електронного навчання на платформі Moodle мають розроблений комп'ютерний тестовий контроль, що повністю забезпечує зручність та об'єктивність під час оцінювання. Процедура врегулювання конфлікту інтересів та порядок оскарження результатів контрольних заходів визначені «Положенням про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів», де детально описані дії під час оскарження результатів. Під час спілкування зі здобувачами вищої освіти та ознайомленню з результатами опитування підтверджено, що об'єктивність екзаменаторів забезпечується формами та методами контролю та ознайомленню здобувачів з результатами контролю. Експертною групою встановлено що на факультеті функціонує скринька довіри та започаткована її електронна версія (http://geo.chnu.edu.ua/?page=ua/071_skrynka_doviry), через яку здобувачі можуть звернутися і з питань оскарження об'єктивності екзаменаторів. Комплексний державний іспит проводиться в усній формі що не дозволяє здійснити оцінку об'єктивності екзаменаторів та ускладнює оскарження результатів підсумкової атестації.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності визначено в «Правилах академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view), «Положенням про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWuTRXbI5-Gg/view), «Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJII2ot4UeSq2_BSGadrPl_/view), «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF_CepIk98GPc9E8KznQ/view). в яких визначено поняття академічної доброчесності, етичні норми, відповідальність за академічний плагіат та організацію роботи по його виявленню. За результатами проведення зустрічей зі здобувачами вищої освіти та викладачами встановлено, що вони проінформовані про необхідність дотримання правил академічної доброчесності. Також було зазначено, що перевірка на плагіат практичних, самостійних та курсових робіт здобувачів здійснюється за допомогою спеціалізованої програмно-технічної системи «UNICHEK» яка імплементована до системи електронного навчання Moodle. Здобувачі обізнані із політикою академічної доброчесності яку проводить ЗВО. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича є учасником проекту AcademIQ «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти». Також на факультеті здійснюються активні заходи із популяризації політики академічної доброчесності, шляхом проведення відповідних зустрічей з викладачами та здобувачами освіти (<http://www.physgeo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/09news/page>, <http://www.geoukr.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/05science/09stud>).

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Контрольні заходи та критерії оцінювання є чіткими, зрозумілими та дозволяють встановити досягнення здобувачами вищої освіти результатів навчання, здобувачі мають змогу ознайомитись з цими критеріями до початку курсу, на вхідній лекції, з робочих програм дисциплін та силабусів. У закладі вищої освіти детально розроблена та активно реалізується політика та процедури щодо дотримання академічної доброчесності. Наявні технологічні можливості перевірки наукових робіт на плагіат. Високий рівень поінформованості та популяризації політики академічної доброчесності та дотримання етичних норм серед здобувачів та НПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Відсутні сформовані вимоги до виконання кваліфікаційних робіт. Рекомендуємо розробити і затвердити вимоги до виконання кваліфікаційних робіт бакалавра. З метою більш об'єктивного оцінювання рекомендувати проведення атестаційного іспиту з географії у письмовій формі. Експертна група рекомендує ввести питання стосовно політики академічної доброчесності до форми опитування здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність на ОП загалом відповідають Критерію 5: форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, а також оприлюднюються заздалегідь; у закладі вищої освіти визначено чітку та зрозумілу політику дотримання академічної доброчесності. Зафіксовані недоліки не є суттєвими та не впливають на якість освітньої програми.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, загалом забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. На запит ЕГ ЗВО надав додаткові документи, зокрема: Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів (https://drive.google.com/file/d/1knYSFnFm3UbCO276orO_vwVyX3Ssga4r/view). Водночас академічна та професійна кваліфікація викладачів, дозволяє забезпечити фахове викладання власне у тій вузькій сфері, якої стосується конкретний освітній компонент ОПП. Це засвідчує наявність публікацій з відповідного напрямку https://drive.google.com/file/d/1knYSFnFm3UbCO276orO_vwVyX3Ssga4r/view). Детальний аналіз показав, що переважна більшість НПП, які забезпечують викладання на ОП, мають достатньо високу академічну і професійну кваліфікацію, значний науковий доробок, грантову історію, високі показники цитованості їх публікацій, авторитет в академічній спільноті, регулярно підвищують свою кваліфікацію, проходять міжнародні стажування. <https://drive.google.com/drive/folders/1hY3zLjGPVWlXhaiDCTdKo2ACHiN9TuP6?usp=sharing>. Це підтверджує і спілкування у фокус-групах, і результати «Опитування здобувачів вищої освіти щодо якості задоволеності освітнім процесом» <http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/1/oputyvannia%20wodo%20iakosti%20zadovolenosti%20osvitnim%20procesom.pdf>. Рекомендуємо ЗВО й надалі підвищувати професійну кваліфікацію викладачів, що викладають на ОПП, зокрема з використанням програм академічної мобільності.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють враховувати рівень їх професійної компетентності. Проведення конкурсу на заміщення вакантних посад регламентується у ЗВО відповідно до «Положення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/1hm-op4WmOXuAn4Q_oiz1b4GuR9-77J53/view). Врахування професійної кваліфікації НПП, які забезпечують освітній процес за ОПП «Географія» передбачає визначення їхньої освіти, кваліфікації, професійного рівня (науковий ступінь, вчене звання), а також наявності конкретних видів і результатів роботи за спеціальністю (зокрема, наявність публікацій з відповідного напрямку

https://drive.google.com/file/d/1knYSFnFm3UbCO276orO_vwVyX3Ssga4r/view). Всі НПП, які здійснюють проведення лекцій, практичних, семінарських та ін. форм навчання за ОПП "Географія" мають науковий ступінь та /або вчене звання, водночас 24% з них - доктори наук або професори. Окрім цього 100% НПП мають практичний досвід роботи з фаху. Власне такі критерії є базовими для конкурсного відбору НПП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Зустрічі з керівництвом ЗВО, географічного факультету та структурних підрозділів відповідальних за реалізацію ОП засвідчили, що залучення стейкхолдерів (у т.ч роботодавців) визначено пріоритетним для ЧНУ імені Юрія Федьковича. Під час зустрічі з фокус-групою роботодавців: директором НПП "Вижницький" Стратієм В.І., завідувачем лабораторії географічних досліджень НПП "Карпатський", завідувачем сектору гідрологічних спостережень Чернівецького обласного центру з гідрометеорології Настюком М.Г., радницею голови Чернівецької обласної ради з питань гендерної рівності та етнічного порозуміння Грицьку-Андрієш Ю.П., регіональним координатором Всеукраїнської ініціативи "Активна громада" у Чернівцях, начальником відділу водних відносин, басейнової взаємодії та міжнародного співробітництва Басейнового управління водних ресурсів річок Прут та Сірет Геніч М.М. з'ясовано, що ЗВО не формально, а реально залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. Представники роботодавців не лише керують практиками студентів на виробництві, входять до складу екзаменаційних комісій, що є звичкою практикою в більшості ЗВО, але й залучаються до консультацій, рецензування та читають тематичні лекції на відкритих бінарних заняттях. Позитивними практиками ЗВО є спеціалізовані практики упродовж яких студенти знайомляться з професійною орієнтацією ОП та набувають компетентностей необхідних фахівцям-географам (http://geo.chnu.edu.ua/?page=ua/051specialties/20_106geo/b9oprakt).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

ЗВО залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, а експертів галузі та представників роботодавців тільки до бінарних занять. Викладачі ОП є авторитетними професіоналами-практиками з великим досвідом викладання дисциплін та виконання науково-дослідних тем. Зокрема, як видно з табл. 2 додатків до Відомостей самооцінювання освітньої програми до аудиторних занять залучено три доктори наук/професори (Джаман В.О., Руденко В.П., Рідуш Б.Т., один доктор наук/доцент (Заячук М.Д.), 12 кандидатів наук/доцентів/асистентів (Вацеба В.Я., Холявчук Д.І., Чубрей О.С., Данілова О.М., Кирилюк С.М., Заблотовська Н.В., Косташук І.І., Грицьку В.С., Чернега П.І., Проскурняк М.М. та ін.). Більшість з них мають значний науковий доробок: статті у виданнях, що індексуються міжнародними наукометричними базами Scopus і Web of Science (Рідуш Б.Т., Руденко В.П., Джаман В.О.), були керівниками чи відповідальними виконавцями держбюджетних тем (Джаман В.О., Руденко В.П., Рідуш Б.Т., Заячук М.Д.), приймали участь у міжнародних наукових проектах (Рідуш Б.Т., Руденко В.П., Джаман В.О., Данілова О.М., Холявчук Д.І., Проскурняк М.М., Чубрей О.С. та ін.). Окрім того, ЗВО залучає до аудиторних занять представників роботодавців, які проводять тематичні лекції на відкритих бінарних заняттях (http://geo.chnu.edu.ua/?page=ua/051specialties/20_106geo/b5ostakeholders), ([http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data\[5075\]\[id\]=13542](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data[5075][id]=13542)).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ЗВО діє Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників ЧНУ імені Юрія Федьковича, яке регламентує систему професійного розвитку викладачів (https://drive.google.com/file/d/1opL_rGqQxGOytwv1IkoQUAKdjKInQeK6/view). Під час онлайн зустрічей із НПП, що викладають на ОП, керівництвом ЧНУ та адміністрацією структурних підрозділів, в яких реалізується ОП, ЕГ переконалась, що система професійного розвитку в ЗВО відповідає інтересам викладачів і сприяє підвищенню якості викладання. Викладачі проходять планові підвищення кваліфікації і стажування у відповідності з Положенням про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників (https://drive.google.com/file/d/1opL_rGqQxGOytwv1IkoQUAKdjKInQeK6/view), беруть участь у міжнародних науково-практичних конференціях, у т.ч. закордонних. ЗВО сприяє розвитку академічної мобільності передусім науково-педагогічних працівників як через власні програми так і у співпраці з іншими організаціями. Підтвердженням цього є Стратегія інтернаціоналізації ЧНУ імені Юрія Федьковича (<http://interof.chnu.edu.ua/res//interof/Strategy.pdf>) та Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти ЧНУ імені Юрія Федьковича (http://interof.chnu.edu.ua/res//interof/Academic%20Mobility_2019.pdf). У відповідності до наказу ректора (http://interof.chnu.edu.ua/res//interof/nakaz_rotated.pdf) ЗВО бере активну участь у підготовці та виконанні міжнародних проектів та грантів (<http://interof.chnu.edu.ua/res//interof/poriadok%20pidhotovku.pdf>). Зокрема, з жовтня 2019 року учасником міжнародного проекту AUF04 "Снігові лавини в Румунських та Українських Східних Карпатах" є Холявчук Д. І. Професор Б.Рідуш бере участь у міжнародному проекті «Дослідження викопної фауни і реконструкції змін природного середовища у неогені та плейстоцені Польщі та України» (Badania fauny kopalnej i rekonstrukcji zmian środowiska przyrodniczego w neogenie i czwartorzędzie Polski i Ukrainy). Згідно наданої інформації

у Відомостях про самооцінювання освітньої програми, в ЧНУ постійно організуються курси з організаційно-методичних аспектів педагогічної діяльності, курси підвищення кваліфікації для викладачів на основі нещодавно прийнятого Додатку до Положення про організацію освітнього процесу в ЧНУ ім. Ю. Федьковича із застосуванням дистанційних технологій навчання (<http://www.ecogeo.cv.ua/%d0%bd%d0%bo%d0%b2%d1%87%d0%bo%d0%bd%d0%bd%d1%8f-%d0%be%d1%81%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%bo%d0%bc-%d0%ba%d0%be%d1%80%d0%b8%d1%81%d1%82%d1%83%d0%b2%d0%bo%d0%bd%d0%bd%d1%8f-moodle/>). НПП, що викладають на ОП, підвищують свою професійну кваліфікацію при проходженні різноманітних сертифікатних курсів (https://docs.google.com/document/d/11dfsv6YMLeWOk2g_8z2NNypcrRa5_tb/edit).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Під час онлайн зустрічей з керівництвом ЧНУ імені Ю. Федьковича, адміністрацією структурних підрозділів, де реалізується ОПП та НПП, що викладають на ОП, встановлено, що в Університеті функціонує система заохочення викладачів за досягнення у фаховій сфері. Згідно наказу ректора від 26.02.2020 року “Про проведення рейтингової оцінки роботи кафедр” за 2017-2019 рр. завідувачі кафедр подають до науково-дослідної частини заповнені рейтингові анкети кафедри і на їх основі НДЧ формує рейтинг. Після проведення рейтингу викладачів та кафедр, здійснюється преміювання. Рейтинг проводиться за прозорою та зрозумілою процедурою шляхом анкетування (за встановленими типовими взірцями: “Анкета рейтингової оцінки роботи кафедри”, “Анкета професора (Додаток 1)”, “Анкета доцента (Додаток 2)”, “Анкета асистента (Додаток 3)”. Алгоритм розрахунку рейтингу з наукової діяльності (до 300 балів). Також під час онлайн зустрічей з керівництвом ЧНУ та адміністрацією підрозділів, в яких реалізується ОП, підтверджено, що у ЗВО існує практика преміювання науково-педагогічних працівників університету за публікацію статей у виданнях, проіндексованих у базах даних Scopus і Web of Science.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, загалом забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють враховувати рівень їх професійної компетентності. Роботодавці активно залучені до організації та реалізації освітнього процесу, а також добре орієнтуються у вимогах до проведення акредитаційної експертизи. ЧНУ ім. Ю. Федьковича сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями. Більшість викладачів підвищують свою кваліфікацію при проходженні різноманітних сертифікатних курсів, міжнародних стажувань, реалізації грантових проєктів. ЧНУ ім. Ю. Федьковича стимулює розвиток викладацької майстерності НПП, що викладають на ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Рекомендуємо ЗВО й надалі підвищувати професійну кваліфікацію викладачів, що викладають на ОПП, зокрема з використанням програм академічної мобільності. Хоча рівень співпраці ЗВО з роботодавцями достатньо високий, останні засвідчили, що вони не викладають у ЗВО на умовах сумісництва та погодинної оплати. Рекомендуємо: підвищити залученість роботодавців до викладання на ОП. Не відкриваються деякі лінки на внутрішні документи на сайті ЗВО, пов'язані з процедурою преміювання НПП. Рекомендується здійснювати моніторинг сайту з метою підвищення його доступності для всіх зацікавлених сторін.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Зваживши сильні сторони, позитивні практики та несуттєві недоліки експертна група вважає, що за 6 критерієм ОПП відповідає рівню А. Детальний аналіз показав, що переважна більшість НПП, які забезпечують викладання на ОП, мають достатньо високу академічну та професійну кваліфікацію, значний науковий доробок, грантову історію, високі показники цитованості їх публікацій, авторитет в академічній спільноті, регулярно підвищують свою кваліфікацію, проходять міжнародні стажування. Всі НПП, які здійснюють проведення лекцій, практичних, семінарських та ін. форм навчання за ОПП “Географія” мають науковий ступінь та /або вчене звання, водночас 24% з них - доктори наук або професори. Водночас 100% НПП мають практичний досвід роботи з фаху. ЗВО залучає до

аудиторних занять професіоналів-практиків, а також експертів галузі та представників роботодавців до бінарних занять. Все це дозволяє забезпечити професійне викладання власне у тій вузькій сфері, якої стосується конкретний ОК ОПП. (До звіту долучено додаткові документи, зокрема: Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів (https://drive.google.com/file/d/1knYSFnFm3UbCO276orO_vwVyX3Ssga4r/view).

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

На основі аналізу відомостей самооцінки ОП, огляду матеріально-технічної бази, онлайн зустрічей у фокус-групах експертною групою встановлено, що в цілому фінансові, матеріально-технічні ресурси та навчально-методичне забезпечення є достатніми для реалізації цілей ОП програми та програмних результатів навчання. Для реалізації освітнього процесу на ОП задіяні: мультимедійні лекційні аудиторії, 2 комп'ютерні класи. Практичні роботи виконуються на базі ґрунтово-геохімічної та палеогеографічної лабораторій, навчально-наукової геофізичної обсерваторії, природничого музею. В навчальному процесі використовується сучасне обладнання, зокрема, 4 автоматизовані мікрокліматичні станції, квадрокоптер, геодезичне обладнання (нівеліри, теодоліти, електронний тахеометр) відповідне програмне забезпечення. На кожній випусковій кафедрі є необхідна навчальна література та методичні матеріали, карти, атласи для проведення практичних занять. Під час онлайн бесіди зі студентами, було підтверджено, що їм доступні ресурси наукової бібліотеки ЧНУ імені Юрія Федьковича: підручники, навчальні посібники, методичні матеріали, періодичні видання українською й іноземними мовами в електронній бібліотеці ЧНУ <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua> та робочі навчальні програми дисциплін, силабуси, навчально-методичні матеріали, які оприлюднені на сайті факультету та відповідних кафедр. Більшість навчально-методичних матеріалів завантажені на сайт електронного навчання на платформі Moodle. Під час онлайн зустрічей було підтверджено, що потреби студентів та НПП в цілому задовольняються наявною соціальною інфраструктурою.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час спілкування ЕГ зі здобувачами та НПП було виявлено, що ЗВО забезпечує для них безоплатний та безперешкодний доступ до всіх об'єктів інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для реалізації даної ОП. Студенти та викладачі мають змогу безоплатно користуватися ресурсами бібліотеки, спортивними майданчиками, тренажерними залами, навчальною та методичною літературою. Всі навчальні корпуси об'єднані в єдину мережу безкоштовного доступу до мережі Internet. Доступ до всіх ресурсів є вільним.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Приміщення, в яких проводяться аудиторні заняття, відповідають санітарним та будівельним нормам, вимогам правил пожежної безпеки й охорони праці. Здобувачів ОП проходять необхідні інструктажі з техніки безпеки, зокрема на лабораторних і практичних заняттях, під час проходження навчальних і виробничих практик. Експертна група під час онлайн зустрічей зі здобувачами освіти та представниками студентського самоврядування переконалась, що ЗВО під час прийняття рішень щодо організації освітнього середовища орієнтується на потреби та інтереси здобувачів через опитування та безпосереднє звернення із запитом до адміністрації факультету та університету

(<http://geo.chnu.edu.ua/res/geo/1/oputyvannia%20wodo%20iakosti%20zadovolenosti%20osvitnim%20procesom.pdf>). В ЗВО створено та функціонує Центр психологічної підтримки. В роботі ґрунтово-геохімічної лабораторії використовуються прекурсори, які відповідно до встановлених вимог повинні зберігатися в спеціально обладнаній прекурсорній кімнаті, яка на даний час відсутня на факультеті. На факультеті також відсутній студентський простір, що є обов'язковим для організації сучасного освітнього середовища.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

За результатами проведення онлайн зустрічей зі здобувачами та представниками органів студентського було виявлено, що освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів освіти реалізується за допомогою кураторів груп (інститут кураторства), співробітників деканату та представників адміністрації (декан та його заступники, завідувачі кафедр). З метою ефективної комунікації між здобувачами освіти, викладачами та адміністрацією факультету створено Viber-група «Парламентарі». Студенти обізнані із діяльністю Студентського парламенту університету, Центру психологічної підтримки, Університетського центру

кар'єри, Центру культури і дозвілля. За результатами опитувань 58% опитаних здобувачів ОП задоволені рівнем інформаційної підтримки. Недостатнім є ефективність діяльності Університетського центру кар'єри, оскільки не враховуються потреби здобувачів щодо збору інформації про можливі місця працевлаштування випускників за фахом.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку особам з особливими освітніми потребами, що регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу в університеті» (https://drive.google.com/file/d/1x419wQz3yhhB1oazmcm_xUod7zrSsdCVN). Відповідно до положення особи з особливими освітніми потребами мають право на безоплатне забезпечення інформацією для навчання у доступних форматах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності; на спеціальний навчально-реабілітаційний супровід та вільний доступ до інфраструктури закладу вищої освіти. Університетом розроблено і реалізується Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю, інших маломобільних груп населення (https://drive.google.com/file/d/1AG_SfxLKwB4lpFgHMeh4t2nzLvJTac9/view). Приміщення де знаходиться географічний факультет відноситься до об'єктів спадщини ЮНЕСКО, що не дозволяє здійснювати його перепланування та зміну зовнішнього вигляду (побудова пандусу, встановлення ліфтів). За результатами зустрічі зі здобувачами освіти ОП експертною групою було виявлено, що серед здобувачів ОП на сьогодні є 1 особа з особливими освітніми потребами. Здобувачі підтвердили що ЗВО для цієї створені всі необхідні умови, що дозволяють отримати йому необхідні освітні послуги. Організовано супровід цієї особи та є можливість навчання за індивідуальним графіком.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій в ЗВО регламентовані «Положенням про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасників освітнього процесу у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1ummmJYeGbcMCAb9ItGonH1sLOK2e6jVk/view>) та «Правилами академічної доброчесності в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWertz6_eTUFUBGv4o/view). Під час проведення зустрічей зі здобувачами освіти та представниками студентського самоврядування, було виявлено, що студенти достатньо обізнані щодо алгоритму дій в разі виникнення конфліктних ситуацій. За результатами зустрічі зі здобувачами освіти ОП встановлено, що в рамках реалізації даної ОП виникла конфліктна ситуація із викладачем із іншого факультету, щодо змісту та форм проведення навчальних занять з дисципліни «Релігієзнавство». Після звернення студентів зі скаргю до куратора групи та деканату, були перевірені факти наявності конфлікту та НПП було відсторонено від викладання даної дисципліни на ОП. Експертна група пересвідчилась у дієвості положень щодо врегулювання конфліктних ситуацій. Встановлено що у ЗВО здійснюється систематичний моніторинг корупційних проявів, дискримінації, сексуальних домагань шляхом регулярних опитувань студентів (анкетування «Освітні проблеми в оцінках студентів», «Молодь проти корупції» та соціологічне дослідження «Викладач очима студентів») (<https://drive.google.com/open?id=1ZmLz1b4zkdWBoZbBVdlCUhlns967r4ap>, <https://docs.google.com/forms/d/1xzQ7kgsEpXSRRows1--tpOYCBQx5W3LL3n6E6hbAbKaA/edit> <http://www.sociology.chnu.edu.ua/res//sociology/zvitvykladach2020.pdf>).

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Фінансові, матеріально-технічні ресурси та навчально-методичне забезпечення є достатніми для реалізації цілей ОП. В навчальному процесі за ОП використовується сучасне обладнання, яке періодично закуповується за кошти ЗВО. Доступ до інфраструктури ЗВО та інформаційних ресурсів в межах ОП є безоплатним для здобувачів та викладачів. Наявність навчально-методичної літератури як в паперовому так і електронному вигляді для всіх компонентів ОП. ЗВО підтримує та розвиває інфраструктуру, враховуючи інклюзивний простір для здобувачів з особливими потребами. Прозора і дієва процедура вирішення конфліктних ситуацій, що вдало реалізована на практиці в межах ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Відсутність прекурсорної кімнати для належного зберігання прекурсорів, які використовуються в роботі ґрунтово-геохімічної лабораторії. Рекомендувати покращити матеріально-технічну базу палеогеографічної лабораторії,

шляхом закупівлі сучасного лабораторного обладнання для проведення палеогеографічних досліджень. Створити на факультеті студентський простір. Розглянути можливість створення навчально-наукового стаціонару з метою забезпечення проведення постійних спостережень, навчальних практик та наукових досліджень. Рекомендувати активізувати роботу Університетського центру кар'єри на основі врахування інтересів здобувачів та потенційних працедавців, шляхом збору та надання інформації здобувачам щодо можливостей їх працевлаштування за фахом. Продовжувати роботу із забезпечення сприятливих умов для навчання осіб із особливими освітніми потребами, здійснити закупівлю та встановлення вказівників із шрифтом Брайля, тактильних смуг.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітнє середовище та матеріальні ресурси ОП загалом відповідають Критерію 7: фінансові та матеріально-технічні ресурси в цілому достатні для забезпечення досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання; є безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми; високий рівень навчально-методичного забезпечення освітнього процесу. Зафіксовані недоліки не є суттєвими, не впливають на якість освітньої програми та можуть бути усунуті до наступної акредитації ОП.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм здійснюються відповідно до Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (https://drive.google.com/file/d/1rFVXb_JZoVNab4J2x8tHTz2vfVmH4JOP/view), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ ім. Юрія Федьковича (<https://drive.google.com/file/d/14UAVRHptFJkoS4NW5h35lDhfpsqOsytr/view>). Документи розміщені у відкритому доступі на сайті ЧНУ імені Юрія Федьковича у розділі «Навчання», «Освітня діяльність», «Нормативно-правове регулювання та методичне забезпечення організації освітнього процесу в університеті» (<http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/o2%20osvitniad/o2>). Критерії, за якими відбувається моніторинг та удосконалення ОП в процесі їх реалізації, формуються як у результаті зворотного зв'язку з НПП, здобувачами ВО, випускниками, роботодавцями, так і внаслідок прогнозування розвитку спеціальностей та потреб суспільства. Про будь-які дії, заплановані або вжиті як результат удосконалення, інформуються всі зацікавлені сторони. Моніторинг та перегляд ОП здійснюється робочою групою, узгоджується з представниками студентського самоврядування, стейкхолдерами, завідувачами випускових кафедр, навчальним відділом, першим проректором та затверджується вченою радою Університету та вводиться в дію наказом ректора. Освітні програми переглядаються по мірі необхідності, але не рідше одного разу на 4 роки рівня вищої освіти першого (бакалаврського) (п. 3.8 Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм ЧНУ ім. Юрія Федьковича (https://drive.google.com/file/d/1rFVXb_JZoVNab4J2x8tHTz2vfVmH4JOP/view)). Перегляд ОП «Географія» був здійснений з причини введення в дію Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 106 «Географія». Проект ОП був оприлюднений на сайті географічного факультету (<https://drive.google.com/file/d/1-utFKE6kVNt4No1E2PRcK-m3OwNYL8kp/view>), протягом місяця всі зацікавлені сторони мали можливість надати свої зауваження та пропозиції на електронну пошту гаранта. Отримані пропозиції розміщені на сайті (<https://drive.google.com/file/d/1r7A-mTZWxufIal3tbM3BQ5FqFCQzRhpc/view>). Після обговорення та врахування пропозицій на засіданні кафедри (http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/106/vyt_z_protok/3%20ovid%2014.12.2020.pdf), затверджено Вченою радою географічного факультету та Вченою радою університету. За результатами перегляду ОП «Географія» були внесені наступні зміни: розширено перелік та введено тематичні блоки з більшим набором вибіркових дисциплін; підсилено дисципліну «Основи раціонального природокористування і охорони»; замінено курс «ГІС» на курс «ГІС та математичні методи обробки географічних даних»; вилучено курсову роботу та запроваджено кваліфікаційну роботу; оновлено перелік стандартних компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до введеного стандарту.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Згідно з Положенням про органи студентського самоврядування Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича представники студентського самоврядування мають право брати участь в обговоренні та

вирішенні питань удосконалення освітнього процесу; брати участь у заходах (процесах) щодо забезпечення якості вищої освіти в університеті, та ін. (<https://drive.google.com/file/d/1OTQ9RNuZaBzKvhh6KWRhCtMJMdCuhtwt/view>). Відповідно до п. 3.7 Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (https://drive.google.com/file/d/1rFVXb_JZoVNab4J2x8tHTz2vfVmH4JOP/view) зміни до ОП узгоджуються з представниками студентського самоврядування. Представники студентського самоврядування входять до складу Вченої ради географічного факультету, де можуть вносити пропозиції та рекомендації щодо якості освіти та прийняти участь в обговоренні процедур внутрішнього забезпечення якості ОП (<http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/1/sklad%20vchenoi%20radu.pdf>). Представники студентського самоврядування долучаються до перегляду ОП (https://drive.google.com/file/d/1c1fw6chP3d-zO4hn5k_9RLXvukmVtMpH/view). Представники студентського парламенту географічного факультету Марко І., Парашук К., Мединська Д., Бриндак Л. зверталися з пропозицією розширити перелік вибіркових дисциплін та внести в блок вибіркових дисциплін «Глобальні кліматичні зміни» (<http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/106/zvernennia%20studentiv.pdf>). Пропозиції були розглянуті на розширеному засіданні робочої групи ОП «Географія» спеціальності 106 «Географія» та враховані (http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/106/vyt_z_protok/3%20ovid%2014.12.2020.pdf). Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти та представниками студентського самоврядування було підтверджено залучення їх до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Залучення роботодавців до процедур періодичного перегляду ОП та забезпечення її якості відбувається в робочому режимі під час зустрічей, обговорень, через рецензування ОП. До роботи у складі робочої групи для внесення змін, зауважень та пропозицій по ОП «Географія» залучений представник роботодавців: завідувач лабораторії географічних досліджень Карпатського НПП Тимчук Я.Я. Слушні пропозиції, в ході оновлення ОП «Географія» спеціальності 106 «Географія» надали роботодавці: директор НПП «Вижницький» Стратій В.І. запропонував підсилити дисципліни, що стосуються природно-заповідної справи та раціонального природокористування; начальник Чернівецької філії ПрАТ «Геотехнічний інститут» запропонував звзвити об'єкт вивчення регіональної геоморфології до Карпат, України або Європи. Надані пропозиції були розглянуті робочою групою ОП «Географія» та враховані. (http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/106/vyt_z_protok/3%20ovid%2014.12.2020.pdf). Відповідно до наданих пропозицій було: підсилено дисципліну «Основи раціонального природокористування і охорони» відповідними темами; замінено назву освітнього компонента «Регіональна геоморфологія» на Регіональна геоморфологія Європи». Залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу за ОП підтверджується договорами про співпрацю та угодами: (http://www.geoukr.chnu.edu.ua/res//geoukr/docs/dog_statust.pdf); (<http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/106/prakt/nauk-dosl.ta%20proekt.institut%20zelmeustroju.pdf>) та ін. Під час експертизи, було проведено зустріч із роботодавцями, які долучаються до співпраці за ОП «Географія»: НПП «Вижницький»; НПП «Карпатський»; сектор гідрологічних спостережень Чернівецького обласного центру з гідрометеорології; Чернівецька обласна рада; відділ водних відносин, басейної взаємодії та міжнародного співробітництва Басейнового управління водних ресурсів річок Прут та Сірет. Відзначено, що під час реалізації ОП найбільш важливим для роботодавців є забезпечення рівня підготовки здобувачів вищої освіти. Роботодавці підтвердили, що здобувачі вищої освіти проходять практику на зазначених підприємствах. Представники роботодавців також активно долучаються до проведення бінарних занять, зустрічей, а саме (http://geo.chnu.edu.ua/?page=ua/051specialties/20_106geo/b5ostakeholders): Пижівський С.П., начальник інспекції державного архітектурно-будівельного контролю Чернівецької міської ради; Орос С.А., головний спеціаліст відділу житлово-комунального господарства, праці, соціального захисту населення, транспорту та благоустрою Глибоцької ТГ; Лейберюк О., к.геогр.н., наук. співроб. Інституту географії НАН України; Геніч М.М., начальник відділу водних відносин, басейнової взаємодії та міжнародного співробітництва Басейнового управління водних ресурсів річок Прут та Сірет; Стратій В.І., директор НПП Вижницький; Томнюк О.П., т.в.о. заступника директора з наукової роботи Черемоського НПП. Це підтверджує, що роботодавці та ЧНУ ім. Юрія Федьковича є партнерами у системі забезпечення якості ОП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича діє Університетський центр кар'єри. Географічний факультет та відповідні кафедри підтримують зв'язок зі своїми випускниками, використовують їхній досвід під час перегляду ОП, шляхом отримання зауважень та пропозицій. До роботи у складі робочої групи для внесення змін, зауважень та пропозицій по освітній програмі «Географія» залучений представник роботодавців та випускник географ Тимчук Я.Я. Залучаються також для проведення бінарних занять випускники Стратій В., Лейберюк О., що було підтверджено самими випускниками та здобувачами вищої освіти. Інформацію про випускників, які досягли найбільший результатів в географічній області можна отримати за посиланнями (<http://www.physgeo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/o8alumni>), (<http://www.ecogeo.cv.ua/%d0%b2%d0%b8%d0%b4%d0%b0%d1%82%d0%bd%d1%96-%d0%bb%d1%8e%d0%b4%d0%b8-%d0%b2%d0%b8%d1%85%d1%96%d0%b4%d1%86%d1%96-%d0%b7-%d0%ba%d0%b0%d1%84%d0%b5%d0%b4%d1%80%d0%b8/>). Також створена асоціація випускників Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (<https://alumni.chnu.edu.ua>). В останню неділю березня щорічно географічний факультет проводить зустріч з випускниками, де вони обмінюються досвідом зі здобувачами вищої освіти.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Для своєчасного реагування на виявлені недоліки в освітній програмі або освітній діяльності з реалізації ОП в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича запроваджено проведення ряду заходів. У Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича діє Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (<https://drive.google.com/file/d/14UAVRHptFJkoS4NW5h35lDhfpsqOsytrp/view>), Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (https://drive.google.com/file/d/1rFVXb_JzOVNab4J2x8tHTz2vfVmH4JOP/view), Положення про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (<https://drive.google.com/file/d/1BGtjpMStV35WLKnGjoozOwZMjofsBwnK/view>). У ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час реалізації ОП «Географія» виявлено низький рівень свідомості та залучення здобувачів вищої освіти до перегляду ОП та недостатнє забезпечення можливості індивідуальної траєкторії навчання. Це було враховано під час перегляду ОП «Географія», додано вибіркові освітні компоненти з каталогу загальноуніверситетських дисциплін та розширений перелік вибіркових дисциплін (http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/106/vyt_z_protok/3%20ovid%2014.12.2020.pdf). Учасники академічної спільноти на етапах розроблення, затвердження, моніторингу ОП залучаються до процедур внутрішнього забезпечення якості у формі опитування, рецензування програм, напрацювання пропозицій, рекомендацій та ін. Результати опитувань, обговорень, пропозицій впливають на зміст ОП в цілому та окремих компонентів, підвищення якості викладання й оцінювання та ефективність функціонування ОП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОП «Географія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 106 «Географія» є первинною, тому зауважень та пропозицій, з попередніх акредитацій немає. Однак були прийняті до уваги зауваження та пропозиції з акредитацій освітніх програм «Туризм» та «Біологія та здоров'я» щодо: - розширення переліку курсів вибіркових дисциплін; - ширшого використання електронної системи навчання Moodle; - посилення зв'язку студент – студентське самоврядування; - посилення залучення студентського самоврядування до обговорення та удосконалення ОП; - посилення інформування студентів щодо структури і змісту сайтів факультетів та випускових кафедр.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Під час зустрічей та спілкування зі всіма стейкхолдерами, було відмічено, що учасники академічної спільноти долучаються на етапах розроблення, затвердження, моніторингу, а також до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП «Географія» у формі опитування, рецензування програми, проведення зустрічей (керуючись Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (<https://drive.google.com/file/d/14UAVRHptFJkoS4NW5h35lDhfpsqOsytrp/view>)). Визначено чіткі й зрозумілі Правила академічної доброчесності в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view). Визначені заходи, щодо популяризації академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (http://www.chnu.edu.ua/res//chnu.edu.ua/akadem_dobr/zakhody_popul_akad_dobr_chnu.pdf) Академічна спільнота поінформована про академічну доброчесність, для перевірки робіт застосовується система антиплагиату Unicheck. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича є учасником проекту AcademIQ «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти». Проект, спрямований на підтримку ЗВО України в контексті розбудови і розвитку внутрішньої системи забезпечення якості освіти і формування культури академічної доброчесності. ([http://chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news&data\[5012\]\[id\]=13555](http://chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news&data[5012][id]=13555)). Науково-педагогічні працівники, які забезпечують дану ОП працюють над своїм професійним розвитком та самовдосконаленням: проходять стажування та підвищення кваліфікації, беруть участь у наукових конференціях, науково-методичних семінарах, круглих столах, дослідженнях. Результати зустрічей зі здобувачами вищої освіти показали, що їхні освітні потреби під час навчання на ОП «Географія» в цілому задовольняються, також це підтверджується результатами опитувань (<http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/1/oputyvannia%20owodo%20iakosti%20zadovolnosti%20osvitnim%20procesom.pdf>).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Забезпечується дотримання академічної доброчесності. Сформована культура внутрішнього забезпечення якості освітньої програми. Представники студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості, а також можуть надавати свої зауваження та пропозиції. В академічній спільноті сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою. Учасники освітнього процесу залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення якості ОП. Співпраця та залучення роботодавців до періодичного перегляду ОП, внесення пропозицій та зауважень, проведення бінарних занять.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

З огляду на виявлені незначні зауваження, рекомендуємо посилити роботу щодо залучення випускників до співпраці, для надання пропозицій та зауважень за ОП та інших процедур забезпечення її якості; посилити роботу по залученню здобувачів вищої освіти до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення якості ОП; запровадити систему дистанційного опитування для випускників та роботодавців щодо внесення змін та пропозицій по ОП та інших процедур забезпечення її якості.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Процедура внутрішнього забезпечення якості освітньої програми є відкритою та прозорою, що в свою чергу сприяє формуванню культури якості академічної спільноти ЗВО, розвитку ОП за участі всіх зацікавлених сторін. Зазначені сильні сторони ОП в контексті Критерію 8 значно переважають над виявленими моментами, які варто покращити. Експертна група дійшла висновку, що загалом ОП «Географія» відповідає рівню «В» за критерієм 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є чіткими, прозорими та доступними, розміщені на сайті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Це, зокрема, Статут Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnVm9xSzJHdWs1X3BVdTRSMWoxUj1Nb1dRYzFr/view>), Стратегічний план розвитку ЧНУ на 2019-2026 роки (<https://drive.google.com/file/d/oB1ffAraX3KANtThWYkpqR3FMNkRXVVMxRlZczl1d2ZVdEZZ/view>), Правила внутрішнього розпорядку ЧНУ (<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnZzl5alNOMzRxY3N2dGV2b2Y2SFN1Uk5YMTlJ/view>), Правила академічної доброчесності у ЧНУ (https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view), Положення про виявлення та запобігання плагіату у ЧНУ (https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJII2ot4UeSq2_BSGadrPl_/view), Етичний кодекс ЧНУ (https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF_CepI-k98GPc9E8KznQ/view), Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЧНУ (<https://drive.google.com/file/d/1aDDzrMzuZ7OA1CervuLzeYLOEosLySV/view>), Положення про індивідуальний графік навчання студентів у ЧНУ (<https://drive.google.com/file/d/1UVHo4IuHNTjxKIoRWq6w2IJRSVSl9SXq/view>), Положення про впровадження елементів дуальної форми навчання в освітній процес ЧНУ (https://drive.google.com/file/d/1_cEMtri8-6HmaoEaQTfQXpRtz_gCgxa2/view), Положення про порядок реалізації студентами ЧНУ права на вибір навчальних дисциплін (<https://drive.google.com/file/d/18ToSVjeAfalvJrEnY189vLEUAFS9HKFD/view>), Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти ЧНУ (<https://drive.google.com/file/d/1EMTdo9rzwmD6gmLzuThArr1uKS6U2Bj6/view>), тощо. Нормативні документи знаходяться на сайті університету (http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/04%20ofic_inf/01%20normdocs). Інформація для учасників освітнього процесу оприлюднюється також на сторінці географічного факультету (<http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>) та на сайті кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії (<http://www.physgeo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>). Всі учасники освітнього процесу мають доступ до ознайомлення з даними документами, розуміють де можуть знайти потрібну інформацію у разі необхідності. Під час проведення зустрічей зі здобувачами вищої освіти та науково-педагогічними працівниками було підтверджено, що інформація є доступною.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

На сайті географічного факультету в розділі «Новини» знаходиться оголошення від проектної групи освітньо-професійної програми «Географія», де пропонується до обговорення зміни до ОПП «Географія» за спеціальністю 106 «Географія» (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти) (<http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news>). Освітня програма «Географія» є відкритою для обговорення та отримання зауважень і пропозицій всіх зацікавлених стейкхолдерів. Для отримання пропозицій та зауважень від заінтересованих сторін по проекту освітньо-професійної програми «Географія» надається електронна пошта гаранта ОП. Ознайомитись з документом проекту змін ОП «Географія» можна за посиланням: (<https://drive.google.com/file/d/1-utFKE6kVNt4No1E2PRcK-m3OwHYL8kn/view>). Під час проведення зустрічей зі здобувачами вищої освіти, науково-педагогічними працівниками та роботодавцями було підтверджено, що всі проінформовані та знають, про можливість за потреби надавати свої зауваження та пропозиції до проекту освітньо-професійної програми «Географія».

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Інформація про ОП «Географія» розміщена на сайті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на сторінці географічного факультету в розділі «Спеціальності та освітні програми» (http://geo.chnu.edu.ua/?page=ua/051specialties/20_106geo). Також за даним посиланням можна ознайомитися з метою освітньої програми, очікуваними результатами, компонентами, а також навчальними планами, робочими програмами, силабусами, інформацією про співпрацю зі стейкхолдерами, опитуваннями здобувачів вищої освіти та ін. Розміщена затверджена версія ОПП «Географія» 2017 року, за якою був здійснений останній набір (https://drive.google.com/file/d/15wTehBHDfDimWar1pAkIAT_cUrovxXCL/view). Також розміщена оновлена та затверджена версія 2020 року (http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/106/OP106-28.12_Fin.pdf). Інформація про ОП «Географія» є в обсязі, достатньому для інформування заінтересованих сторін. Під час проведення зустрічей було підтверджено, що всі можуть ознайомитися з інформацією про ОП «Географія» та знають де знайти дану інформацію.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Правила та процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є задокументованими, чіткими, зрозумілими та розміщені на сайті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича у повному обсязі та у вільному доступі. Прозорість і публічність діяльності Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича є достатньою для формування необхідного рівня довіри від усіх зацікавлених сторін.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Рекомендуємо продовжити практику своєчасного оприлюднення та оновлення інформації на офіційних сайтах Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, географічного факультету та кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу є чіткими, зрозумілими та доступними. ЗВО оприлюднює згідно встановленим строкам проект освітньої програми для отримання пропозицій та зауважень від заінтересованих сторін. Інформація про ОП оприлюднена в повному обсязі, структурована,

знаходиться на сайті ЗВО у вільному доступі. Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти було відзначено, що всі комунікаційні канали ефективно працюють та сприяють належній реалізації освітнього процесу. Експертна група дійшла висновку, що загалом ОП «Географія» відповідає рівню «А» за критерієм 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

немає

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	A
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	A
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	Додаткові документи для ЕГ.pdf	IP3B2qJMZRvEZ8E21bjBvMloRaCXK6/uHg5BF8mNYJs=

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Кирильчук Андрій Андрійович

Члени експертної групи

Пасько Володимир Феодосійович

Лисенко Наталія Володимирівна